

Domnule Rector,

Distinse doamne și stimați domni,

Vă mulțumesc pentru invitația dumneavoastră și vă mărturisesc că mă simt onorat să particip la deschiderea anului universitar alături de studenții uneia dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ universitar din țară. Incluziunea cursului de masterat pentru Studii de Securitate Globală în programa de învățământ dovedește capacitatea Universității de Vest - de adaptare a curriculei academice la provocările lumii în care trăim. Totodată, reflectă dorința de a pregăti experți capabili să evalueze corect riscurile cu care ne confruntăm. Revenind în prezent, nu vă ascund că demersul de creare a acestui program de studii rezonă cu un obiectiv major al Serviciului Român de Informații - creșterea culturii de securitate în România.

Din aceste considerente, adresez felicitări inițiatorilor.

Faptul că lansăm astăzi, aici, acest masterat în domeniul studiilor de securitate globală nu este deloc întâmplător. Timișoara a avut permanent un rol istoric semnificativ în conectarea noastră la spiritul lumii libere, ca primă poartă românească spre Occident. Timișoara este, mai cu seamă în ultimele decenii, un vector de afirmare a identității noastre europene. Mediul universitar a jucat un rol esențial în acest sens, prin efortul civic de afirmare a valorilor societății deschise - așa cum sunt ele descrise de Karl Popper și Hannah Arendt. De aceea, salut fără rezerve inițierea acestui demers academic - de conectare la studiul problematicii securității internaționale.

Ne regăsim cu toții într-un context regional și global marcat de o dinamică accelerată și mai puțin predictibilă - în care anticiparea evoluțiilor mediului de securitate are o importanță majoră. Consider că aveți în față o misiune dificilă - să învățați despre cum se construiește educația de securitate într-un stat european, membru NATO, aflat la granița estică a marii familii occidentale și confruntat cu serioase amenințări regionale.

În viziunea mea, misiunea unui serviciu modern de informații este să furnizeze informații de calitate. În toată lumea, informația valoroasă se obține greu, în secret, cu profesioniști și riscuri pe măsură. Aceste informații, utilizate corect de către beneficiarii lor, au rolul de a aduce în societate siguranță, bunăstare, progres - adică de a consolida democrația. În ceea ce privește lupta împotriva riscurilor de securitate, un serviciu secret modern trebuie să rămână invizibil, având ca principală rațiune de a fi - prevenirea acestor riscuri. Rolul nostru este de a fi cu un pas înaintea amenințărilor. Această misiune, deloc ușoară, nu poate fi îndeplinită în mod solitar, ci împreună cu toate instituțiile statului, într-un parteneriat real și onest. Eu cred că succesul și performanța unui serviciu de informații nu se măsoară în cifre. Se măsoară în valoarea și, mai ales, impactul informațiilor.

Consider că anul 2018 este esențial pentru Serviciul Român de Informații - pentru trecerea de la perioada de transformare, la perioada de optimizare; de la generația tranziției, la ceea ce eu sper să fie generația civilizației euro-atlantice. Spun asta pentru că, în mandatul meu, echipele de conducere (atât la nivel central cât și teritorial) ale instituției au fost infuzate masiv cu tineri profesioniști, având energia și viziunea adecvate amenințărilor cu care ne confruntăm.

În ciuda numeroaselor afirmații vehiculate deliberat, pot spune cu toată responsabilitatea că SRI a încheiat orice legătură cu trecutul nefast de dinaintea de '89, și că întreaga activitate este guvernată de principii și valori pe care le respectăm în orice împrejurare (dintre acestea, poate cele mai importante sunt legea și securitatea cetățeanului).

De exemplu, s-a vorbit în aceste zile despre anchetarea dizidentului inginer Gheorghe Ursu. Au trecut 32 de ani de atunci. Au trecut 30 de ani și de la evenimentele din Brașov 1987. Și sunt de acord că trebuie făcută odată lumină în aceste cazuri. Iar eu voi face tot ce țin de mine pentru acest lucru. Vă anunț în premieră că am finalizat, în cadrul unor structuri interne specializate, procedurile pentru a putea preda către CNSAS și anumite documente care nu au putut fi predate până acum, potrivit legii, și care sper că vor lămurii aspecte importante legate de trecutul controversat. De fapt, conform legii, SRI a predat CNSAS toate dosarele solicitate de Consiliu - referitoare la cadre stabilite prin sentințe judecătorești ca fiind "lucrători ai Securității". Pentru perioada imediat următoare, ne-am propus o reevaluare a tuturor dosarelor care mai sunt în Arhiva Centrală, în vederea identificării documentelor care pot fi predate. Generația dumneavoastră are dreptul să cunoască și să înțeleagă trecutul - pentru a putea construi împreună viitorul.

În acești doi ani și jumătate (de când mă aflu la conducerea SRI), am acordat o atenție prioritară valorificării resursei umane a Serviciului. Tocmai de aceea, sper ca într-o zi, cei mai performanți dintre dumneavoastră să ne deveniți colegi. Sunteți generația spre care Serviciul Român de Informații își deschide porțile, ca etapă în procesul de optimizare pe care-l parcurge. Aveți șansa să vă fi născut și să creșteți într-o țară liberă și democrată. Nu e puțin lucru dacă ne raportăm la scara istoriei

naționale. Puține generații de români au avut această șansă. Din păcate, democrația nu este un dat și nu este inatacabilă. De altfel, puține locuri din lume mai asigură stabilitatea și pacea la care visăm. Dar noi avem o șansă – și repet cu bună știință acest cuvânt – o șansă istorică: de a ne construi, la noi acasă, țara în care dorim să trăim.

Pe acest făgaș sunteți dumneavoastră chemați să construiți. Și aveți un atu: sunteți lipsiți de inhibiții. Nu știți - și sper să nu aflați vreodată - ce înseamnă cultul ascultării, al obedienței – acel instrument care amputează personalitatea umană și-i marchează parcursul. Reprezentați o generație liberă de constrângeri și de sechelele trecutului. Dar această libertate va fi deplină numai prin descătușarea talentelor pe care le aveți. Sunt talentele chemate să construiască o țară europeană pe fundamente solide și sănătoase, în care fiecare cetățean să-și poată găsi locul afirmării oneste.

Vorbeam mai devreme despre procesul profund de transformare traversat de instituția pe care vremelnic o conduc. Un asemenea proces, vă mărturisesc, deloc simplu, face ca Serviciul Român de Informații să fie astăzi o instituție complet străină de orice fel de interese ilegite. Creșterea gradului de încredere al cetățenilor în SRI reflectă fidel evoluția Serviciului Român de Informații către specificul unui stat democratic: de la 15-25% în anii '90, s-a ajuns, în preajma anului 2010, la un grad mediu de încredere de 35%. Astăzi, ne bucurăm de încrederea a peste jumătate din cetățenii României. Ne preocupă în mod deosebit această percepție, pentru că este punctul de pornire al parteneriatului fundamental dintre Serviciu și cetățean. Ne dorim să consolidăm relația de încredere cu cetățenii României, prin reafirmarea identității SRI față de aceștia - ca principali beneficiari ai rezultatelor muncii noastre.

În egală măsură, ne bazăm pe parteneriatele externe consolidate în timp și pe schimburile de informații și de expertiză cu aliații noștri strategici. Cooperarea euro-atlantică este esențială, în fața amenințărilor revizioniste ale Rusiei, pentru a contracara pericolul terorist, dar și pentru a gestiona eficient tentativa de reorientare a migrației spre Marea Neagră. Într-un moment îngrijorător, în care spiritul euro-atlantic este pus sub semnul întrebării și câștigă teren ideea unei Europe cu geometrie variabilă, România devine parte pro-activă a nucleului angajat în relansarea proiectului continental. Zona în care ne aflăm este spațiul de manifestare a multor presiuni. Au loc re poziționări, inclusiv de granițe, iar România reprezintă un pilon de stabilitate (cu resurse semnificative) și începem să avem un cuvânt de spus în dezbaterile privind arhitectura europeană a viitorului.

Există însă o puternică propagandă anti-occidentală și anti-europeană, în forme mai mult sau mai puțin subtile. Informația devine, astfel, un instrument utilizat în scopuri subversive - inclusiv prin campanii de diseminare cu bună-știință de date false, trunchiate. Avem deci de-a face cu o reală agresiune hibridă, în care atacarea reperelor, afectarea încrederii și percepției asupra instituțiilor-cheie ale statului reprezintă elemente importante. De altfel, aceste încercări de denigrare a instituțiilor și valorilor democratice se manifestă la nivel european. Și, prin potențialul lor intrinsec de contagiune, creează un teren fertil pentru manifestări extremiste, terorism, anarhism. Așa cum subliniază și ultimul raport despre tendințele privind amenințările teroriste, actorii izolați pot fi inspirați de ideologii și pot recurge la acțiuni violente, deși nu au legături cu grupurile extremiste.

Din păcate, Europa va rămâne ținta preferată a terorismului. Pentru că Europa simbolizează societatea deschisă și liberă. Din perspectiva Serviciului Român de Informații, soluția este una singură - în fața amenințării teroriste și a unor grave provocări atipice, suntem obligați să strângem rândurile pentru apărarea valorilor democratice, pentru a asigura securitatea cetățeanului și a statului de drept (stat de drept care este baza oricărei democrații reale și consolidate).

În acest nou climat, consider că este esențială discuția despre educația de securitate în România - pentru că avem urgent nevoie atât de întărirea statului, de actualizarea cadrului legislativ în materia securității naționale, cât și de consolidarea instituțiilor democratice și a rolului organismelor statale cu atribuții în domeniu. În acest nou climat, Serviciul este obligat să fie în pas cu vremurile și să-și optimizeze activitatea, să decripteze amenințările de securitate - pentru a fi capabil să-și îndeplinească misiunea - apărarea și promovarea intereselor naționale. Însă nicio strategie și niciun proiect nu pot avea șanse de reușită dacă nu sunt construite pe o înțelegere corectă a contextului actual. Din fericire, instituția pe care o reprezintă astăzi deține instrumente și mecanisme consolidate - destinate înțelegerii lumii în care trăim și, mai ales, a tendințelor care îi modelează viitorul.

Pe de altă parte, niciun serviciu de informații nu poate să lupte și nici să se apere singur. În egală măsură, avem nevoie de interlocutori avizați în cadrul instituțiilor beneficiare ale informațiilor furnizate de Serviciu. Altfel, expresii ca: promovarea interesului național, cooperare inter-instituțională, abordare integrată, responsabilitate, nu reprezintă decât o retorică sterilă. România poate rezista dacă, pe de o parte, își va apăra democrația și, în același timp, se va consolida ca stat. Iar un stat consolidat înseamnă instituții puternice și raporturi echilibrate, viabile, oneste între acestea. SRI este astăzi în afara oricărui joc de putere. A fost un efort depus de-a lungul mai multor ani, însă mă aștept ca și cei din exteriorul Serviciului să fie responsabili și să evite atragerea Serviciului în astfel de construcții.

Controlul civil al SRI se face de către Comisia specializată a Parlamentului, iar eu, în calitate de Director, mi-am exprimat permanent totală deschidere pentru asigurarea unui control real și transparent. În egală măsură, mă aștept ca acest control să nu se transforme într-un instrument cu miză politică sau mediatică. Este obligatoriu ca Serviciul și societatea să beneficieze de un cadru legislativ clar, complet, actual, modern. Iar SRI a fost primul care a reclamat necesitatea actualizării cadrului normativ. Am solicitat în mod public, repetat, sprijinul Parlamentului pentru adoptarea noului pachet de legi privind securitatea națională - cu scopul de a ne clarifica limitele de competență și de a le aduce în actualitate.

Sunt un democrat, în esență – motiv pentru care am respins mereu abuzurile și excesele. Cred în reguli, cred în democrație și cred că fiecare poate fi performant dacă își face datoria profesionist, în rolul pe care îl are, cu tenacitate și mai ales cu echilibru. Oamenilor le e mai bine în democrații, în piețe libere, în lumi bine apărute, în care pot să fie liberi și demni. Aceste societăți sunt, însă, afectate în prezent de noi amenințări și presiuni – care trebuie înțelese, cunoscute și gestionate. Nu putem progresa decât prin democrație și prin modelele societăților deschise – capabile să susțină instituții puternice. Nu putem progresa decât dacă ne desfășurăm activitatea în afara oricăror imixțiuni și ingerințe. Suntem loiali valorilor și intereselor de securitate ale statului român, ale cetățenilor țării, ale partenerilor și aliaților României.

Sunt un cetățean român pro-occidental și am convingerea că aceasta este sigura opțiune a României. Educația și formarea mea se bazează pe acest sistem de valori. De aceea, cred că putem învăța de la partenerii occidentali cum putem întări democrația și, în același timp, cum putem asigura un stat prosper și puternic. În ceea ce mă privește pe mine și pe colegii mei din cadrul Serviciului Român de Informații, vom fi cu adevărat eficienți numai dacă rămânem deschiși, conectați la zona academică și civică, dacă avem dialog extins cu restul societății – pentru ca activitatea noastră să fie bine înțeleasă și adaptată la contextul real al societății. Și, mai ales, pentru a vă putea fi și dumneavoastră un partener pentru viitor.

Sunt câteva gânduri pe care am ținut să vi le împărtășesc la deschiderea acestui curs.

Vă doresc mult succes și sper că veți confirma, prin parcursul dumneavoastră, motto-ul atât de elocvent al Universității de Vest: Promovăm Cariere, Creăm Caractere!

În loc de concluzie, am să închei cu motto-ul organizației pe care o reprezint astăzi în fața dumneavoastră: Patria a Priori!

Vă mulțumesc!